

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КъМР-ни БАШЧЫСЫ

Юрий Коков социал объектлеге къарагъангы, бир талай оюмун айтханды

Тюнене КъМР-ни Башчысы Юрий Коков Нальчикде «Кристалл» спорткомплексни болуму бла шагъарейленгенди эмда Терк районда бир-бир объектлени хазырлыкларын тингенди.

Инспекция жолочулукъ Вольный Ауулда спорткомплексден башланганды. Аны мекамы 1970 жылда ишленгенди, ал кезиуде ол Культура юйно ашханасы болганды. 1986 жылда тапландыруу ишледен сора анда жаш тёлү-спорт комплекс ачылганды. 2003 эм 2008 жылда бардырылган тинтиуледен сора уа мында жангыртуу ишле бардырырга кереклиси тохташдырылганды, ол санда сейсмология жаны бла кючлерге.

2010 жылда аны проект-смета документлери хазырланганды. Объект «2009-2018 жылда РФ-де жер теберге къорккууу жерледе жашау журтланы эм башха объектлени сейсмология жаны бла кючлеу» федерал программалык кюшулганды. Бу жумушлагъа федерал бюджетден 59 миллион, республиканы казнасындан да 11,3 миллион сом къоратылганды.

Алай бла жууукъ кюнледе объект кыуанчы халда ачылыкъды. Юрий Александрович а аны хазырлыгын тингенди. Мекамны кенглиги 3 минг ква-

рууна комплексни директору Мурат Шомахов бу тийреде кеп адам жашайды, сабийге сыйноп келедиле, дегенди. Республиканы Башчысы бокс, тутушу, баскетбол, тренажер заллада болганды. Комплексни жангыртхан «Россы» подряд организацияны директору Алексей Кячев айтханыча, бери ышаннгылы оборудование келтирилгенди. Юрий

къаууму бла шагъарейленгендиле. Биринчиден, Курпда сабий садда бла школда болгандыла. Эл кеси бек узакъладан бириди – Шимал Осетия – Аланияны чегинде орналыпды. Битеу да бирге 298 юйор жашайды, школда уа 106 сабий окъуйду, быйыл аны жаланда тёртеулен бошаганды. Сабий садда 50 жер барды, ол а элге тамамлыкъ этеди. Мекам

Коков бир ненча жыл мындан алгъа спорткомплекс оюлуп, аны тюбюнде кеп адам ёлгенин эсгертип, бу мекамда къорккууу сузулукъга энчи эс бурургъа чакъырганды.

Мекамны экинчи къатысында баскетбол эм тутушуу залла орналгандыла. Былайда уа конакълагъа РФ-ни баскетболдан

эскиди, болсада аны ишчилери тёреркини-башны тап тутаргъа къорешедиле. Республиканы Башчысы анга эс буруп, ыспас этгенди. Ол ашхананы, оюн эм солуу отуулары болумларын да кёргенди.

Садикни ишчилеринден не зат жетишмегенин да сорганды. Ала компьютерлери, интерактив кангалары болмагъанына тарыкъгандыла. Юрий Коков сабийле республиканы ара шахарындан узакъда жашаанлыкыга, замандан арта къалмазгъа кереклисин чертип, Правительствону Председателини орунбасары – билим беруу, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министр Нина Емузовага учрежденияны тийишли оборудование бла жалчытырга кереклисин эсгергенди.

Ызы бла республиканы Башчысы элни школунда болганды эмда устазла бла ушакъ этгенди. Районну администрациясыны таматасы Владимир Болотоков терекчи жаш тёлю, хар жылдан да Бир кырал экзаменни бийик балагъа берип, республикада айырмалы болганына ёхтемленгенди. «Бизни жаш адамларыбыз бийик даражалы вузулагъа кириучюдле», - деп къошханды ол.

Юрий Коков устазланы къыйынларын белгилеп, алагъа ыразылыгын айтханды. «Мен бу кюнледе Санкт-Петербургда жаш адамларыбыз бла тюбешгенме. Бизни ёсюп келген тёлюбюз фахмулду, анда уа сизни юлюшюноз уллуду», - дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Тюбешу

Республиканы газ комплексин айнытыуу жоллары сюзюлгендиле

Тюнене КъМР-ни Правительствосуну Юйюнде Юрий Коковну «Газпром межрегионгаз» ООО-ну баш директоруну орунбасары Игорь Боткин бла ишчи тюбешуу болганды. Ала «Газпромну» бла Къабарты-Малкъарны Правительствосуну араларында этилген келишимни чеклеринде эки жанлы бирге ишлеуно кючлендириуну, ол санда республиканы газ комплексин андан ары айнытыуу онгларын сюзюлгендиле.

Жиберилген газ ючюн хакъ тёлемей жыйышдырылган борчун азайтыууга да уллу эс бурулганды. Ол жаны бла

иги жанына торлениуле эслетиле, ол себепден телеуле бла байламлы иш кеп да бармай тюзеллигине ышаныулыкъ барды, деп белгиленгенди тюбешууде. Бусагъатда газ Къабарты-Малкъаргъа толусунлай жибериледи. Эсигизге салайыкъ: КъМР-де газификация 95,2 процентни тутады.

Тюбешууде газ оборудованианы къорккууу хайырланьрга, отлукъу керексиз тас болганын азайтырга кереклиси да чертилип айтылганды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресслужбасы.

Правительство

Сабийлени солуулары - ал жанында

КъМР-ни Правительствосуну кезиулю жыйылыуунда сабийлени жай каникуллада солууларын къурауу республикалы бюджетден ахча бёлуюню низамы тохташдырылганды, РФ-ни къорккууу сузулугъун жалчытыуу жумушлагъа Зольск районда жер бёлорге оноу этилгенди эмда республиканы турист-рекреация комплексин айнытыуу жаны бла кырал программалык хазырланган тюзетилеге къаралганды. Битеу да бирге жыйырмагъа жууукъ бегимни проекти сюзюлуп, къабыл кёрюлгенди. Кенгешни премьер-министр Мусукланы Алий бардырганды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

драт метрге жетеди. Мында спорт бла къореширча жерле бла бирге солуу зона да боллукъдула. Битеу да бирге алты зал барды, ол санда тутушуу, карате, фитнес эм бокс бла къореширча залла да. Аладан сора да шахмат клуб, парикмахерская, хамам да къураылгандыла. Объектни тийреси да тапландырылганды, видеонаблюдение система салынганды. Бир жолгъа уа бери 250 адам сыйынырга боллукъду.

Юрий Александровични бери келгенле бармыдыла, деген со-

сыйлы тренери Римма Кумыкова тюбегенди. Ол Юрий Александровичден сабийлеге автобус тилегенди. Жууукъ кюнледе болмаса да, аны тапдырырга сёз бергенди башчы. «Былай ариу зал, бизден сора, жаланда Краснодарда барды. Бу сабийлеге керти саугъады», - дегенди буызге Римма Кумыкова.

Ызы бла делегация Терк районга барганды. Мында республиканы оноучулары Тёбен Курп элде эмда Терк шахарда социальный объектлени уллу

Юрий Коков социал объектлеге кырагъанды, бир талай оюмун айтханды

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Андан ары Юрий Коков Терек шахарда бир ненча объектни болуму бла шагъ-ырейленгенди. Биринчиден ол «Терек Олимп» спорткомплексде болгъанды. Аны башчысыны кыулугъун толтурган **Сергей Массеев** бизге билдиргенди, быллай экинчи спорт ара республикада жокъду. «Бери бир жолгъа минг адам сыйналлыкъды, трибуналада бек аздан 460 жер кыурагъанды. Бу мекемдан сора да, гитче залыбыз да барды, анда уа фитнесе керекли оборудование салынгады. Трибуналыны тубюнде уа тренажер зал кыурагъа боллукъду», - дегенди ол.

Былайда уа кыонакылагъа кыолларында кубоклары тюрлю-тюрлю зришуледе алган майдаллары бла жаш гимнастла, гџефле, самбучула тубегенди. Республиканы оюучуларына жаш фахмула концерт программа эмда да хазырагъанды. Кертиси бла да, Терк

район спортчулары бла белгилиди, мында спортну халкъла аралы 7 устасы, спортну сыйлы мастери бардыла, бютунда бег а Олимпиадалы чемпионла Борис Шухов, Елена Ахаминава эм Асланбек Хуштов бла ѳхтемлениди.

Юрий Коков, жыйылгъанланы комплекс ачылгъаны бла алгъышлап, кѳп чырмаулагъа туберге тюшген эсе да, мекем битдирилип, хайырланьырга берилгенине ыразылыгъын айтханды. «Кыурулушчула быллай омакъ, шѳндюгю заманнга келишген комплексни ишлетир ючюн кыурулушчуларын, хунерлерин да аймагъандыла. Бюгюн бизге кеслерини фахмуларын кѳрпозтген жашчыкылары бла кызычыкылары арасында келир замангы олимпиадалы чемпионлары да болгъанларына ишеклигим жокъду. Бизни жаш тѳлю бла бек ѳхтемлениме», - дегенди ол.

Терек шахарда жангы автовокзал да ишленгенди. Былайда районну битеу

эллери бла да транспорт байламлыкъ кыурагъанды. Бир кюннге уа бек аздан 800 пассажир жюрютюледи. Республиканы оюучулары аны да кѳргенди. Юрий Александрович вокзалны кыулукъчуларына адамланы кыоркыуусулукъларына энчи эс бурурга буюргъанды. «Контракт этген заманда, пассажир компанияны машиналары кыаллай болгъанларына, алада адамлагъа тап халла кыурагъанлары бла бирге качествогъа, бек алгъа уа кыоркыуусулукъгъа эс буругъуз», - дегенди ол.

Шахарны 1-чи номерли лицейини школгъа дери билим берген бѳлюмюнде уа сабийлеге саулыкъ сакълау комплекс ишленгенди. Ол Терекни алмаз инструментле заводуну алгъыннгы профилаторийини мекеманды кыурагъанды. Республиканы Башчысы аны болуму бла да шагъырейленгенди. Шѳндю уа анда 20 сабий турады, комплекс сау жылны ишлейди, орта эсеп бла анда 300 балачыккы саулугъун игилендиреде.

Шахарда энтта бир жангы объект барды - юч кыатлы солуу-сатыу-алыу ара. Анда уа кийимле тигуичю «БТК-Терек» компания кыурагъанды. Анда кырал заказ бла кыч структуралагъа форма тигедеди. Битеу да бирге фабрикада 251 адам ишлейди, ол Россейде бек уллу «БТК-групп» компанияны бѳлюмюду.

Юрий Коков анда да болгъанды, ишчилери бла ушакъ этгенди, продукцияны кереклерине кыаллай заказла бериге боллугъун тинтип, 25 июльгъа дери анга белгили этерге буюргъанды. «Биз быллай продукцияны кесибизде тигаллыкъ эсек, аны башха регионладан нек келтиребиз», - дегенди ол. Сора предпритияны бѳлюмлерин республиканы башха районларында да ачаргъа боллукъ эди, деп кыошханды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Сабийлени солуулары - ал жаньында

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жыйылыуда экономика эм финансла бла байламлы праволу актланы бир талайы тинтилгенди. КъМР-ни финансла министри **Заур Лихов** бюджетден муниципал районлагъа бла шахар округлагъа жай каникуллада кюндюзю лагерледе сабийлени солууларын кыурау жумушлагъа ача кыалай бѳлюнорюгю бла шагъырей этгенди.

«Орлѳнок» санаторий КъМР-ни Билим беруу, илму эм жаш тѳлюню ишлери жаны бла министрствосу «Билим берууно «Успех» арасы» кырал казна учреждениясыны бойсунууна берилгени белгили болгъанды. Заур Лихов айтханыча, ол Курортла эм туризм жаны бла министрствону иелигинде эди. Алай санитар-эпидемиология излемлеге келишмегени ючюн арт жыллада жабылып тургъанды эмда тозурап, осал халгъа жетгенди. «Аны ачар ючюн, тапландыруу ишле бардырыгъа керекди. Ол себегден санаторийни «Успех» арагъа бериге оюу этилгенди», - деп чертгенди ол.

КъМР-ни Экономиканы айнытуу министрствосу да бир ненча бегимни проектн хазырагъанды. Ведомствону башчысы **Рахайланы Борис**, биринчиден, КъМР-ни социальный-экономика айныну стратегиясын жарашдыруу, тюзетиле кийириуну, ол жашауда кыалай бардырылгъанына контролну тамамлауу нызамы бла шагъырей этгенди.

Бегим федерал излемлеге келишдирилгенди.

РФ-ни Экономиканы айнытуу министрствосу бла КъМР-ни Правительствоосу араларында Россейни халкъ мюлкюне оюучу кадрла хазырлау жаны бла жумушлагъа субсидияла бѳлюню юсюнден келишим кыабыл кѳрюлгенди. Окытууну энчи билим беруу учрежденияла бардырадыла. Программа 2007-2008 эмда 2017-2018 жыллагъа жарашдырылгъанды.

Республиканы иелигинден муниципал кыураулагъа 71 миллион сом багъасы спорт инвентарь бериледи. Жыйылгъанланы бегимни проекти бла жер эм ырысхы бла байламлы халла жаны бла министри кыулугъун толтурган **Ляна Эристова** шагъырей этгенди. Ол республиканы иелигинден федерал арагъа РФ-ни кыоркыуусулукъ жаны бла жумушларын жалчытыуула Зольск районда 8 жер участка бѳлюннгенин да билдиргенди. Ала битеу да 2175 гектарны тутадыла.

Казнадан муниципалитетлеге жаш юйорлеге жашау журтла сатып алыргъа неда ишлетирге субсидияла бериледи. Бу жумушла 2013-2020 жыллада «КъМР-де халккы жашау журтла бла жалчытыууну юсюнден» кырал программаны «Жаш юйорлени жашау журтла бла жалчытыууну» подпрограммасыны чеклеринде бардырылдыла. Республиканы кыурулуш эм жашау журт-коммунальн

мюлк министри **Анзор Тутуков** айтханыча, муниципалитетлени бюджеттерини бу ишге ачалары болурга керекди.

«КъМР-де турист-рекреация комплексни айнытыууну» кырал программасына тюзетиле этилгенди. Ол 2013-2020 жыллагъа жарашдырылгъанды. Курорт эм туризм жаны бла министр **Ислам Хасанов** айтханыча, документ РФ-ни Жашау журт кодексине келишдириледи.

РФ-ни Миллетлени ишлери жаны бла агентствосу бла республиканы Правительствоосу арадарында келишим этилгенди. Граждан обществоу институтлары бла байламлыкъла кыурау эм миллетлени ишлери жаны бла управленийны башчысы **Анзор Курашинов** айтханыча, ача «Россейни миллетни бирлигин кючлеу эм Россейни халккыларыны этно-культураларын айнытыу» деген федерал программаны чеклеринде юлюш чыгъарылгъанды.

Республикагъа федерал арадан терроризмге кыажу операция бардыргъанда адамланы ырысхыларына бла жашау журтларына салынган хатаны кертирге компенсация бѳлюннгени. РФ-ни МЧС-ини Кыбарты-Малкъарда Баш управленийыны келечиси Заур Кармоков билдиргенди. Нальчикде Тамань дивизия атлы орамда КТО-дан сора мюлклерине заран жетгенлеге 376,3 минг сом бѳлюнеди. Ол санда ырысхы-

ларын тас этген алтауланнга 50-шер минг, эки фатарда уа ремонт ишле бардырыгъа 76,5 минг бериледи.

Дагъыда Къабарты эм Тарчокъ атлы орамлада терроризмге кыажу операцияланы кезилеринде ачыгъанлагъа 1,8 миллион сом бѳлюнеди. Ол санда 14 фатарда тапландыруу ишле толтурулукъдула. Ашурова орамда КТО-да мюлклерин тас этгенлеге, мекемланы тапландырыуула да 939,5 минг сом бериледи.

Кенгешде бир-бир республикалы праволу актланы болжаллары бошалып, аланы кючери тохтагъанлары белгили болгъанды. Андан сора да, Правительствоу кыурумунда турениуле бла байламлы КъМР-де туристе болгъан жерледе кыоркыуусулукъну жалчытыуу жаны бла ведомстволары аралы комиссияны эмда Зарагъиде гитче ГЭС-ни кыурулушун битдирип, аны хайыланьыгъа берууну вопрослары жаны бла правительстволу комиссияны кыуумларына турениуле кийирилгенди. КъМР-ни Правительствоу 2013 жылда 7 февральда чыгъаргъан бегимни тийишлиликде, Транспорт эм связь жаны бла кырал комитет штатын да кысхартханды.

Ахырында Правительствоу Председателини орунбасары - билим беруу, илму эм жаш тѳлюню ишлери жаны бла министр **Нина Емузова** сѳлѳшгенди. Ол, 24 июньда республиканы школ-

ларында выпускной ингрле боллукъларын эсгертип, районланы башчыларын аланы кыураулуу бардырыгъа чакъыргъанды. Дагъыда школчуланы окыу китапла бла жалчытыуула да эс бургъанды. «Биз бу жумушлагъа 2013 жылдан бек казнадан 211 миллион сом кыоратханыбыз, ол санда быйыл 44 миллион сом бериледи. Ол а керекли ахчаны 80 проценти тенгли бирди. Алай муниципалитетле да бу ишге жууалыптылары ангыларгъа борчлудула», - дегенди.

Ол школчула китапланы жылны ичинде кыалай жюрютгенлерин, аланы артка кыайтаргъанда болумларын сюзерге кереклисин чертгенди. «Министерствону сайтында «кызыуу ыз» ачылады. Ары китапла бла жалчытыууда чырмаулары, кемчиликлени билдириге боллукъду. Биз кесибизни борчубузну толтурабыз, бу вопросу повесткадан кертирге тийишлиди», - деп чертгенди ол.

Мусуланы Алий, сѳзге кыошула, республика бу жумушлагъа миллионла кыоратханын, алай тарыгъуула тохтамагъанларын эсертгенди. «Башха субъектледе бу ишге ача бизден эсе аз бѳлюнеди, алай алада китапланы болумлары тапды. Школланы башчыларына хар кылдан бу жумушлагъа ача алып турурга файдалы да болур, алай аны тохтатыргъа керекди», - дегенди ол.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

Жыйылыу

Финансла, бюджет эм налог жаны бла низамны кючлерге

Премьер-министр Мусукланы Алийни башчылыгында Бюджет системага файда тюшюрю, финансла, бюджет, налог низам кыалай сакланганына контроль этиу жаны бла комиссияны жыйылыуу болганды. Аны ишине Правительствоу экономика бөлүмюню, жер – жерли профильли управленияны башчылары, районланы эм шахар округланы администрацияларыны таматалары кыатышкандыла.

Анда эл мюлк жерлени хайырланганлары ючюн аренда төлеу не халда болганына эм аграр бөлүмюню организацияларындан КъМР-ни бюджетине тюшген ахчаны кёбейтиую онгларына кыарагандыла. Федерал налог службаны КъМР-де Управлениясыны таматасыны орунбасары **Наталья Лыпнева**, КъМР-ни Финансла министерствосуну файдала, бюджет дефицитге, кырал бла муниципал борчну төлеуге ахча бөлюу жаны бла бөлүмюню таматасы **Чеченланы Вячеслав** докладла этгендиле.

Эл мюлк – республиканы экономикасында эм маганалы бөлүмлеринден бириди. ВРП-ни ол 17, 4 процентин кыурайды. Бу продукцияны чыгарыуу жаны бла Кыабарты – Малквар РФ – ни субьектлерини рейтингеринде 37 жерни алады, СКФО-да уа – 3-нү. Былтыр АПК-га билеклик этген субсидияла битеу бирге 1 миллиард 800 миллион сомдан кёбюрек болгандыла. 2015 жылда организацияланы файдалалары 14 миллиард 273 миллион сом

эди (2014 жыл бла тенгледиргенде, ёсоу 20,6 процентди). КъМР-ни бюджетине төленген налогла былтырны бу кезиюу бла тенгледиргенде, 21,2 процентге кёбейип, 204,9 миллион сом болгандыла. Агропромышленный комплексни онгларын ачыкылар ючюн 3000 чакылы бир налог төлеучюню финанс керюмдюлери тинтилгенди.

Минфин жыйымдык тинтиу эсеплени туура этгенди эмда эл мюлк жерлени рынок багъаларын тохтадырыу, муниципал кыуралууланы бюджетлерин байыктандырыуу жаны бла ведомство жарашдырган амаланы билдиргенди. Мониторинг бардырылганда, аренда бла рынок багъаланы тенгледирип кыарагандыла, андан тюшерге боллукъ файданы да белгилегендиле. Сюзюлген соруу бла байламлы башха – башха ведомстволаны керюмдюлерин бир тизмеге келтирирге, эл мюлк жерлени кырал регистрацияларын законнга кёре бардырырга, жер бла байламлы оноуланы ачыкъ этерге, жерни битимлигине багъа бичген картаны жангыртырга дегендиле.

Налогланы толусунлай эм заманында төленгенлерине контроль этерге, жыл сайын битимчиликке кёре эл мюлк жерлени кеси багъаларын кыайтаргъанларына бла кыалгъанларына эм, орталыкъ ёлчем бла кыараганда, аладан тюшген файдагъа эс буурурга, аренда келишимни бир юлгюсюн кыуаррга буйрукъла этилгендиле.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоусуну пресс-службасы.

КЪУУАНЧ

Майдалла, ыспас кыазытла, жырла, тепсеуле

Тюнене Чегем шахарны Маданият юйюнде бир атлы муниципал районну школларыны выпускниклерине майдалла бериуге аталып кыууанчлы жыйылыуу болганды. Быйыл мында мектепни бошагъанладан 76-сы айырмалы аттестатла эмда «Окьюуда уллу жетишимле ючюн» майдаллагъа тийишли болгандыла.

Аланы алгышлай, КъМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова** аттестатла кыоллу болгъанланы андан ары жашаулары алаамат кыуралырларына, бек алгъа уа туугъан республикалары бла байламлы боллугъуна ышанганын билдиргенди.

- Онбир окьюу жылыгъыз, экза-

чынтыгъа тюбеу, муратларна жетиу тежегенди.

Районну администрациясыны башчысыны кыуллугъун толтургъан **Артур Текушев** а выпускниклеге сайлагъан вузларына кирирлерин тежегенди. Ала кёп да бармай кыралны бла туугъан республиканы айныууна кыыйын салгъанлары

менлеригиз да арта кыалгандыла. Анда сизни белгисиз жолла саклайдыла. Аладан хар биригиз да кеси аллыгъызга ётерге керек боллукъсуз. Алай кыаллай ызны сайласагъыз да, бек башы – андан сокъуранмай, уллу бийикликкеге жетиуюду, тутхан муратыгъыздан арта таймауду.

Сизни хар биригиз да халкъ хурмет этерча, намыс-сый берирча адамла боллугъугъузгъа бир ишекликим жокъду. Сизни анга хунеригиз, факмугъуз да бардыла, -дегенди ол.

Спикер ата-аналагъа сабийлерин ариу кылыкылы ёсдюргенлери, устазлагъа сабырлыклары, жюрек халаллыклары ючюн ыспас этгенди. Айырмалы окьюучулагъа уа насып,саулукъ, алгъа талпыны,

араларына кыошулукларына ийнанганын айтханды. Медалистлеге саугъала, аланы ата-аналарына уа ыспас кыагъытла бергенди.

Билим беруу управленияны таматасы **Жанна Аришева** быйыл районда школну 297 адам бошагъанын айтып, ЕГЭ-ден эсеплени да туура этгенди.

Ол кюн Маданият юйюне сахнасындан, алгышлауладан сора да, республиканы белгили артистлерини, выпускниклени кеслерини жырлагъанлары эшитилгендиле. «Звёздочка» ансамбль да терк тепсеулерини бла кёплени талпындырганды.

Люба БАТЫРОВА,
КъМР-ни Парламентини пресс-службасыны башчысы

Референдум

Великобританияны халкы Евросоюздан чыгъар жанлы болуп кыол кётюргенди

Манчестерде Бириккен Королевствону Айырыу комиссиясыны келечиси Евросоюздан чыгъыуу жанлы болгъанла хорлагъанларын, ала 52,9 процентни тутханларын билдиргенди. Британия кеси аллына кыалыр ючюн 17 миллион 420 минг 742 айырыуучу кыол кётюргенди. Ол ЕС бла бирге болурун суйгенле уа 16 миллион 141 минг 241 болгандыла. Референдумгъа келгенлени саны халкыны 72,2 процентин тутхандыла.

Великобританияны премьер-министри Дэвид Кэмерон кыол кётюрюлени эсеплерине женгдиргенди эмда

аны сайлаууна хурмет этгенин айтханды. Эсигизге салайык: ол кыралы Евросоюзда кыалыр кызауат этип кюрешгенди. «Великобританиягъа жангы премьер керекди. Кыралны Европалы Союздан чыгъыуу бла байламлы жумушларын энди ол тамамларыкыды», -дегенди шёндюгю кабинетни башчысы референдумну эсеплери белгили болгандан сора. Ол кыуллугъундан 3 айдан сора кетерге боллугъун айтханды.

Великобританияны ЕС-ден айырылыуу жаны бла жумушла бек аздан эки жылгъа созулукъдула.

27 июнь - Россияни жаш тѳлюсюню күню

«Жыл сайын эллиген аслам тонна чабакъ эм икра аллыкъбыз»

Тырнауузда чабакъланы эм багъалы торлолерин ѳсдюрюю жаны бла производстволу комплекс ишлене турдады. Биз бу объект не хыйсап бла къралгъаныны, ол не магъананы тутханыны юсонден проектни бардырган «Асыл-Суу» предприятияны башчысы Мақыпланы Ибрагим бла ушакъ этгенбиз.

- Ибрагим, Тырнауузну тиресине сейр кѳрюнген ишни башларгъа къалай бла эсигизге тшогенди?

- Мында чабакъ ѳсдюрюге кюрешгенле шѳндюге дери да болгъандыла. Къауум жыл мындан алгъа аз вольту аппаратура чыгарыуучу заводну тиресинде гитче производство ачылган эди. Алай ол артыкъ кѳп ишлемегенди.

Бюгонлюкде уа жашау, экономиканы хали да торленгенни ючюн осѳр чабакъланы саны иги да азайганды. Аланы бир-бир торлолери уа жокъ болур чекге жетип тебирегенди. Алагъа сурам а ѳсгенлей барады. Быллай болумда аны бла жалчытыну жолу жаланда бирди - аквакультура - чабакъны жалган кѳлдеде ѳсдюрюю. Ма ол себепден биз болумну тынгылы сюзюп бошагъандан сора ишни кългъа аларгъа оную этгенбиз.

- Производствону кърардан алгъа нени ойлагъансыз?

- Биринчиден, Чабакъчылыкъны каспий илму-излем институту бла "БИОС" илму-производстволу араны тинти ишлерин тынгылы сюзгенбиз. Къалмыкъда, Астраханьда, Ханты-Мансиде чабакъ мюлкени сынауларына да къралгъанды. Кесибизде да алада хайырланган нормативлени, технологияланы сингдирирге сюебиз.

ЖЕТИШИМ

Къайда да ахшы юлгю кѳргюзтеди

Тырнауузда 1-чи номерли лицейни физика-математика классын юч жыл мындан алгъа бошагъан, шѳндю уа ара шахарда Н.Э.Бауман атлы кърал техника университетни студенти Жашуулары Алим окуй тургъан факультетини билим беруу программасындан сора, илму-излем ишледе да кесин танытханды. Ол таматалыкъ этген студент къауум Москваны кесинде эмда битеуроссей даражада бардырылган «Детали машин и основы конструирования» деген олимпиадалада хорлагъанды. Кеси да бир неча дипломгъа тийшли болгъанды. Шахар олимпиадада жетишим дагъыда не бла белгиледи десенг, анга Россейни 25 регионундан 125 студент къатышханды.

Окууп кетген школун, устазлары Алим энчи жорек жылды

да эсгереди. Физика-математика классда алган билим анга университетде да себеплик этенин белгилейди. Сохталарыны ахшы атламлары аны устазла-

реш, кѳлле, производстволу лаборатория да боллукъдула. Проектке кѳре, хар жыл сайын элли тонна чабакъ эмда юч тонна икра алынырыкъды.

- Кърулуш ишлени ким бардырады?

- Шѳндю объектеде отуз адам эмда онеки торлю техника ишлейди. Подрядчик - чекленген жууаплылыкъ болган «Сатурн Майнинг» организацияды, кеси да бизни республикадан. Темир конструкцияланы кърашдырыуу бла Ростовдан келген специалистле кюрешедиле. Аны проектин а «Астрон Билдингс» компания жарашдырганды. Суу бла жалчытыуу системаланы Астраханьдан «Аквамарин» предприятияны специалистлери орнатадыла.

Бассейн цехи, складланы эмда башка отулары билеулю ѳлчеме тѳрт минт квадрат метрден аслам боллукъду. Бюгонлюкге производстволу мекам хазыр этилгенди. Энди аны башын жабаргъа керекди.

- Иш болжалында бардырыламыды?

- Керекли материалланы бла оборудованины Россейде, тыш къраралада да сатып аларгъа тшоеди. Бу жаны бла бир торлю чурум жокъду, ол себепден графикден да артха къалмай кюрешибиз. Иш тийишлисича бардырылса, производстволу комплекс быйыл октябрь айгъа толусунлай хазыр боллукъду.

- Производствода неллай бир адам ишлерикди?

- Алгъа мында къркък адам урунурукъду. Бир жыл озгъандан сора, хазыр чабакъны жарашдырган производстволу ачылсала, энтта да он-оноки адам аларгъа умутубуз барды.

Бизни предприятияны хайыры бла башка бѳлюмде да отуз чакълы ишчи жер къралыр деп ышанабыз. Ол а бу башламчылыкъны юсо бла эм аздан токъсан адамны иш бла жалчытыргъа онг берликди.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

Жай школ-лагерь

Дерследе планшетлерин бла телефонларын унутадыла

Биринчи июндан башлап Нальчикде Сабийлени бла жаш тѳлюню чыгъармачылыкъларын айнытхан арада жай школ-лагерь ачылганды. Анда дерсле бардырылганлары уа аны энчилигиди. Ол эрттенликде сагъат тогуздан тшоде бирге дери ишлейди. Мында шахарда, анга жууукъ элдеде жашаган 2-10 классланы окуучуларындан алты къауум къраргандыла.

Саулай да ала 96 сабий боладыла. Анда орус, инглиз тилден, математикадан, химиядан, информатикадан дерсле да он халда бардырыладыла. Аны бла чекленмей, хар кюн сайын кѳрмючлеге, музейлеге, паркта да элтедиле. Араны арбазында торлю-торлю конкурсла, викторинала да боладыла. Бу лагерь сабийлени билимлерин, дерслеге сейрлерин кюзгъар муратда къралгъанды.

- Илму-излем бѳлюмюбюз оную этип, очно-заочный жай школ ачаргъа тюз кѳргенбиз. Ары жюрюген сабийлени къаууму беш кюнню бери келедиле, солу кюнлеге уа юйлеринде хазырларча ишле

затлагъа юйренедиле.

Баш кюн арбазгъа чыгып, тюрсюню мѳлле бла бир энчи темагъа сурат ишлейди неда тешеген этедиле. Геуюрге кюн конкурсла кърараладыла. Барз кюн музейлеге барадыла. Орта кюн спорт бла кюрешедиле эм байрым кюн а - экскурсияла.

Алгъаракъда уа ала Долинскде Политика репрессиялагъа тшоенлени мемориалында болгъандыла.

- Кѳп сабийле аны, жарсыугъа, билмей эдиле. Ол сейр затлагъа къарап, кѳчгюнчюлюкню сынагъан адамлагы юслеринден эшитгенлеринде, барысыны да

беребиз. Сѳз ючюн, сюйген темаларына рефератла жазадыла. Аны хайыры бла бегирик неге айтадыри болгъанын билебиз,- дегенди сагъанылган къауумну башчысы Елена Куянцева.

Кючмезланы Зукура уа мында аслам заманны орус тилден окутады. Ол жай легерьде сюйюк ишлегенин айтады. Дерсле, школдача угъай, оюн халда бардырыладыла. Хар бирине да жангы план кърарайды. Сабийлек жаратханлары себепли башка затлагъа бѳлюнмемейдиле. Дерсге берилип, аланы унутуп къоядыла. Бюгонлюкде окуучуланы дерслеге сейрлерин кюзгъагъан а бес магъаналыды. Нек дегенде кѳбюсю телефонлада оюнларны асала, андан башка зат эсмейле къаладыла. Ол а кѳзлеге, салуукъгъа да заран салады. Мында уа окуучула, кѳп школладан келип, бир бирлери бла танышып, билимлерин да ѳсдюрюп, жангы, сейир

кѳллери толган эди. Бир таулу къызчыгъ а аппасыны суратын кѳрюп, юйде кѳргюзторча телефонна да алдыртхан эди,- дейди Зукура.

Экскурсия кюн, хар заманда да бир жангы жерге элип, аны юсонден хапар айтадыла. Муну аллында Кизилковканы башына дери чыгып, суратлагъа да тшоенлерин билдиргендиле бизге.

Лагерь а 12 июльгъа дери ишлейди. Ахырында андан сабийлек къаллай хайыр кѳргенлери, билим алганлары бла байламлы ата-анала бла психологияла анкетирование бардырыкъдыла. Проектни муратларындан бири - сабийлени бирикдирюю. Орус тилден бла математикадан билимлерин байкъландырыуу сюйген окуучулагъа уа 25 августха дери дерсле берип турлукъдула.

ТЕМУККУЛАНЫ Аминат.

А. ТАЛАЕВ.

ЮБИЛЕЙ

Сахнаны жарытхан Шарифа

Малкяр миллет театры профессионал билим алган артистерини кыйсысы да бир бирге ушамасан энчи фахмулу адамла эдиле. Кючмезланы Шарифа аладан бириди. Быйыл белгилли актриса тууганлы 100 жыл болады.

Ол Холамда тууганды. Аны ёсер кезиуоне озган ёмюрню 20-чы жылларында школа ачылып, таулу сабийле окуу-билим жолуна тургандыла. Шарифа эл мектепде окуганды. Гитче заманында окууна тепсерге, жылларга бек сыйгенди. 30-чу жыллада культура революцияны излемлерин бардыра, хар жерде кесини оюн-жыр коллективи болганды. Аллаи кыууум Холамда да бар эди. Кыз аны ишине тири кыатышанды. Эл драмкружокка деп кысык сахна оюнчукланы Шахмырзаланы Саид, Гуртуланы Берт, Этезланы Омар, сора, алыны эниклеп, сабийле кеслери жаза эдиле.

Олууак оюула миллетибизни культура башламчылыгында кеслерини ишлерин этгендиле - таулуланы, кюзюге кыраганча, жашау болумларын, кыйгылары, кыууанчларын сахнага чыгарып, кеп затны юсюнден оюмландыргандыла. Аны бла бирге улуу театр культурага жол ызлагандыла.

Шарифа ол ызы кесини насыбына санаганды. Кыайда ишлесе, окуса да, драмкружок кырап, анда ойнаганды. 1934 жылда Ленин атлы окуу городокда театр ишлеге ойретген студия ачылганды, ол да ары киреди. Алай анга анда кеп турурга тыошмеди.

1935 жылда Москвада артистлеге юйренирге жаш адамланы сайлаганда, Илья Судяков холамлы кызычыкны анда табып, аны фахму тагыларын керюп, студияга алады. Луначарский атлы театр институтта окугун беш жыллары ол жаш адамланы кеп затха ойретгенди. Ала анда атлары дунияга айтылган устазлагга, улуу артистлеге, белгилли режиссерлагга тыобегендиле, сахна искусствону таскаларын билгендиле. Керти да, ол биринчи профессионал студияда билим алганына кыйсына кырасанг да - фахму череги!

1940 жылда октябрь айда Москвадан

Солдан оннга: Кючмезланы Шарифа, Наршаулуны Шахадат, Георгий Моисеев, Ботталаны Мажит.

биринчи студия юч диплом спектакль бла Нальчикке кыайтады. Лопе де Веганы «Къой шауданы», Всеволод Ивановну «Бронепоезд 14-69», Мольерни «Скопенни хыйлалары». Профессионал миллет театры иши бу юч сахна оюн бла башланганды. Москвада «Къой шаудан» деген спектакльни керюзтгенде, анга кыраганла бизни биринчи артистерибизни ойнаганларын керюп, сейир этген эдиле.

«Вечерняя Москва» деген газетде аны юсюнден жаза, театр критик И. Шинник бу тау элден келген жашланы бла кызыланы сахнада кеслерин жюрютуулерине, хунерлерине бийик багга бергенди. Кючмезланы кызыны юсюнден а статьясында: «...Шарифа уа кенню керген ара шахарчы кыраучуланы кесини жангылыгы бла, фахму кючу бла сейирге кыалдырганды. Лопе де Веганы «Къой шауданында» Лауренсияны ролюн ойнай, ол Ермолованы, аны фахму бийиклигин кыатлаганды», - деп жазганды.

Нальчикде «Къой шауданы» профессионал театры биринчи оюму эди. Анга кыраарга Мечиланы Казим да келген эди деучюдоле. Ол артистканы насыплы заманы эди. Дуния башында

жангыз болган малкяр театрда ишлей, сыйген сахнасында ойнай, кыраучуланы ырызлыкларын эшите, кере, Афашокуяланы Ибрагим бла бир юйор кырауган кезиуо. Ол жюрек ырахатлык келге сезулмады, бек аз заманчыкыга келген кере эдим...

Улуу Ата журт уруш башланып, таулу труппаны артистлерини кебюсю урушка кетгенде, актрисала ишлерин кыймагандыла. Шахарда госпитальда жаралы солдатлагга келип, Прохладныйде окопла кызганлагга барып, орус тилде бир актылы пьесачыклары салып, спектакльле керюзте, назмула окууп тургандыла.

Немисиле бери жетгенлей, ол иш да тохтады. Шарифа баш иесини юсюнден кыра кыагыт алып, кълонда кыаганак сабийчиги бла кыалды. Ызы бла сюрюк кыямасы келип, жангыз жашчыгы анда ёлдо. Жашау тохтал кылаганча, алай ачы болду тиширйуга. Ата журту узакда, юйор чырагы ёчулоуп, сахна да жок...

1957 жылда таулула тууган жерлерине кыайтханда, октябрь айда малкяр театры жангыртуу юсюнден

жыйлыуга Кючмезланы Шарифа да барган эди. Артистле бу кыйгырыуга бек кыууана эдиле. Республика театры атына малкяр деген сезюу кыошарга деп, ол кюн алай оюу этилди. 1 ноябрьде таулу труппа ишлеп башлаганына ол да учунду. Тас болган насыбы кыайта турганча, кыанат алды, жангыдан жарыды.

Сюрюнден кыайтып, миллет труппа кыуралганды, ала биринчи Боташланы Иссаны «Таулада танг жарыйды» деген пьесасына кере оюн (реж. Е. Скларов) салдыла. Кыраучулагга аны 1958 жылда 9-чу апрельде керюзтгендиле. Бу спектакльде ол Кыбаханны ролюн кыураганды. Аны юсюнден Маммеланы Ибрагим «Малкяр театр» деген китабында: «Къарт Кыбахан, акъ кыазакла кесип кълонуна берген чач эшмесин алып: «Кёремсиз, жамауат?!» - деп чыккыганында, келле кез жашларын сюрте кыарай эдиле», - деп жазады. Ол а оючжыллык сюрюк окууна керти фахмуну сындыралмаганын, бюгалмаганын, ёлтуралмаганын керюзтен шагатылык эди.

Коста Хетагуровну «Фатима» деген поэмасына кере жарашдыргылан спектакльде (реж. А. Козлов) уа жашауу сыйген, кимни да ариу сезюу бла жапсарырга ашыккыган Каширханы ойнаганды. Анга кыраганла, барысыдан да айдырып, Кючмезланы кызыны хунерин махтагандыла, кыураган сыфатын бийик жетишимли этгенин кыайтып-кыайтып чертендиле.

Ол дагыда Мольерни «Жорж Данден» деген пьесасында Анжелианы, Гольдоничи «Къонак юйно бийчеси» деген чыгармасында ариу, оючу Мирандолианы, «Къанлы тойда» кыызжанч, кыайда да кесине хайыр тыошорюк оючу тилден, сёзден да артха турмаган кыаугачы Фаризатны, «Айуу улу Батыр» деген пьесада кыаргышчы, огурсуз, харам ниетли бийчени, башха роллары да ойнаганды. Аны сахнада сыфатлары, бирча тамаша болсала да, бир бирге чырда ушамай эдиле. Ол а фахмуну энчи белгисиди.

КЪМАССР-ни сыйлы артисткасы Кючмезланы Шарифа эсибизде жарык, оючу, ишин кемсиз сыйген адамлай кыалганды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Жыппа эм адампа

Юйор жылыуну тёлүден тёлүге ётдюре

Цаколаны Хадис бла Саният кёчюрюлген таулуланы сабийлеридиле. Болсада окугандыла, усталык алгандыла: жаш математикди, кыз а экономистди. Юйор кырауганларындан сора хар затны кеслери этгендиле. Экси да кеп сабийли юйорледендиле. «Бизни ата-аналарыбыз жетишер сабий ёсдюргендиле, болсада кёлсюзюк, мудахлык болмаганды. Не десек да, не уллу кыйынлыкка сынаган эсек да, алгын жашауну татыуу бар эди», - дейди Саният.

Кызахстанда

Кёчпюнчюк жыллада Цаколаны Хадисни бла Улбашланы Саниятны юйорлери кыоншула болгандыла. Алай кызыны ыннасы Уаналаны Гокка ёсдюргенди. Бир жол аны Цаколаны адамлары жоклайдыла. Саният: «Ынна, ким эдиле бу адамла, нек келген эдиле?» - деп сорады. Гокка уа, кюлюп: «Сени тилей эдиле», - дейди. Беш жылдан ол тукумдан келечиле кертиси бла да кызыны тилей келгендиле.

Таулула аз санлы халк болганы ючюн бир бирлерин бек уста таныдыла. Кыайын анам манга: «Сени Гокка ёсдюргенди, мен чурум табарык тойюлме», - дейчу эди. Кыайын атам да бек улуу хурмет этгенди не заманда

да, жаннетли болсун, - дейди Саният.

Кыайын атасы Цаколаны Мустафа аты айтылган фронтчу эди, токъсан жылдан артык жашаганды. Энци маганалы отрядда уруш этгенди, Улуу Ата журт урушун экинчи даражалы эм Александр Невскийни ордендери бла саугаланганды. Совет Союзну Жигити деген атха керюзтюлген эди, алай кёчюрюлген халккыны адамы болганы ючюн саугаланмаганды. Мустафа битеу урушуну улуу калибри пулемётундан айырылмаганды, разведчикле аны немисли самолётдан алган эдиле.

Шауурдатда бир кюн

Хадис бла Саният Азияда адамла тууган жерлерине термиллерин эсгереди. «Биз

бери кыайтхандан сора атам Улбашланы Мухадин барыбызны да алып Шауурдатха элтеди. Ол аны тууган, ёсген эли эди, кёчпюнчюкден сора жангыдан кыуралмай кыалган. Эсимдеди, бизге школну керюзтгени, сора кезлеуге тыошебиз да, атам андан суу ичеди. Мен ёмюрюмде аллай хурмет бла суусал уртлаган кермегенме. Ол оюч сюрюк жылладан сора элинде шауданнга биринчи кере келген эди», - дейди Саният.

Бу сейирлик, ариу жерледен халк Шимал Кызахстаннга тыюген эди, анда уа андан, сууукдан кыырылганды. Кыышда ауушханланы чардакыла жазгга дери тутта эдиле, ачыкыдан кыарыусуз адамла бузлаган жерни кыазалмаганлары ючюн.

Жангы жашауну кыурау

- Азиядан кыайтхандан сора биз Ташлы-Талада тохтабыз, - деп эсгереди Саният. - Анам Хазинер кыоншу кыабартлы колхозла малкяр элни жангыдан кыуралыуна болушханлары айтычу эди. Эски Лескенде молкню башчысы ингирде таулула ишлеген жерге келе, машокларына нартох кыу-

юучу эди, сабийлеригизге кыуру къл бол бармагыз деп. Ташлы-Талада юйле бек терк салынган эдиле. Эл бир болуп ишлегенди жашау журтланы.

Бир кыууам заманы биз Байсыланы Ибрагимни юйорюу бла баракда кечингенбиз, ашыбыз, кыууанчыбыз, жарсыуубуз да бир болуп. Мен ол жылланы терк-терк эсиме тыошореме. Халкыбыз бирлешген кезиуонча. Жарсыууга, артада, атам саулугу осал болуп, Экинчи Чегемге кёчөбиз. Анда бизни орамда Байдалары, Ёлмезлары, Курданлары жашай эдиле. Хар сабий битеу элни сабийи эди, меники, сеники деп айырган төре жок эди.

Жюрек тынчылык

Хадис бла Саният кыз бла жаш ёсдюргендиле. Зульфия

бусагыатда Москвада банка ишлейди, таулу адет-тёрелени, малкяр литератураны бек уста биледи. Кемал налоговий инспекцияны специалтиди. Сабийлери ара шахарда жашаганлыкыга, атыны бла аныны жюреклери тынчды, алыны халкыбызны ызындан таймаганларын билеп.

Саният малкяр тилде китап хазырлаганды, ары эшитген таурулары, хапарла киргендиле. Жууук заманда ол «Эльбрус» китап басмада чыгарыкды. Жашау керюзтеди, бир юйор кеп шахарлагга бёлюнөп жашаса да, арада татылык, жылылык, жуууклык сакыланды. Анга шарт юлюу а Цаколларыдыла.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Сыйлы Ораза айны ахыр он кюннде муслиманла Къадар кечени сакълап, аны Аллаха табынууда, намаз кылыуда, Къуран окуууда, этген ахшылыкларын кёбейтуде ётдюредиле. Аны магъанасыны юсюнден бизге белгиле дин кыулукчу Атырзаланы Тахир хажи толу хапар айтады:

Къадар кече этилген озгурлу жумушланы сууаплыгы артыкыда уллууду

Барыбызга да - ораза тутханлагъа, ауруп туталмагъанлагъа да - бизни жаратхан Алла бир уллу ахшылыкны, хайырлы, файдалы ишни насып этсин. Бу айны сыйлыгы кыатлап, хар окулган Къуран аятны, аны хар харфыны да сууаплыгын барыбызга, ёлюп кетген жууукларыбызга да жетдирсин. Ауруп жатханла да, бу кезиуде санларына дарман табып, аягъы юслерине болсунла. Таматалагъа, сабийлеге, тукъумбузга, халкъыбызга, саулай кыралыбызга да кёп дууала окугъанбыз да, барысы да къабыл болсунла!

Ораза айны ахыр он кюннде Къадар кечени сакълайбыз. Ол артыкыда сыйлыды. Аны себепли муслиманла этген ахшылыкларын кёбейтирге итинедиле. Мухаммад файгъамбарны, Аллахны саламы анга болсун, быллай хадиси барды: ораза айны ахыр он кюннде къолларындан келгенле, заманлары болгъанла межгитден кюндоз, кече да чыкмай, Аллаха табынсынла, кече узуну тарауы намазны кылысынла эртен намазгъа дер. Анга ратикаф дейдиле арапча. Ол энчи турмакылык деген магъананы тутады. Аллаи адамла Аллахны бирлигини, жаннетни ахшылыгыны юслеринден сагыш этедиле, тобагъа къайтадыла.

Къадар кече уа битеу муслиманла, заманны кеслерине къул этип, межгитге келселе игиди. Намаз эте билмегенле да, дин къарындашларыны ызларындан туруп, ала этгенни къайтарсала, Аллахны ююнде аны къонагъы болсала, башхаланы намазлары, дууалары къабыл этилгенча, аланкыда да тийишли керюлюр. Жаланда «Аллах» деп турса окууна, ол тилек да эшитиле. Ма алай сыйлыды бу кече.

Межгитге келалмагъан да, жууклап къалмай, ююнде битеу билген сураланы, зикирлени, салауатланы айтса игиди. Къуру жамиллани рахмани рахим деп

ЖАНДАУУРЛУКЪ

«Эдельвейсде» - ифтар

Сыйлы Рамазан ай бошалгъанына аталып Къарачай-Черкесде регионда бир заманда да болмагъанча уллу ифтар - аууз ачыдыры - боллукъду.

Республиканы властыларыны болушуклары бла байрам столла КъЧР-ни битеу шахарларында бла районларында салынырыкъдыла. Аны юсюнден Шимал Кавказны Муслиманларыны координация арасыны председатели, муфтий Бердиланы Исмайыл хажини бла КъЧР-ни башчысыны къуллугун толтурган Темревланы Рашитни тобешулеринде айтылганды.

турсанг окууна да, ол тийишли болур. Алай сёзлеринге акылынг бла тошюнорге, эсинги бөрирге керексе. Къурандан билген сураланы айтсанг да, аны сууаплыгы уллууду.

Кесибизни сау айны ичинде суудан, ашдан да тыйып, кёзюбюзно, къулагъыбызны харам затладан сакълап тургъанбыз. Адам ачуланса, айтмазын да айтып къояргъа боллукъду. Аны ючюн а тилибизге сакъ болургъа борчлубуз. Не бек чамлансакъ да, я Аллаха, мен оразама деп, сабырлыкъ табып, кесибизни басаргъа тийишлиди.

Аллахны ахшылыгындан, хар жерде да суу барды, кюнню узуну, ингирде жуукларгъа жатсанг да, абидез бла турсанг игиди. Аны сууаплыгы да энчиди, аллай адамгъа сабырлыкъ бериледи. Аны хайырындан а жюрегинг, санларын да тынчаддыла, ыра-хатлыкъ табадыла, этген тилеклерибиз, дууаларыбыз да къабыл этилирле.

Былайда жылдан-жылгъа межгитлеге жюрюгенле кёбейип баргъанларын, бирде адамла мекямны ичине окууна сыйтмай башлагъанларын ыра-зылыкъда айтыргъа сюеме. Ол да бек озгурлу ишди. Жаш адамларыбыз ажашмай, кеслерин аракъыгъа, зийнагъа алдатмагъанлай, Аллахны буйрукъларын толтуруп, анга баш уруп, кечеле бла тарауы намазла кыылгъанлары къалай игиди.

Аллах сыйген халда, аны фарызларын, файгъамбарны сюнетлерин акылыбызгъа кийирип, жашауубузну алай татлы ётдюрюрге онгубуз барды бюгюнлюкде. Аны, кесиме тилегенча, бары тенглериме, халкъыма, кыралыма да те-жайме, барыбызга да жюрек ыраухатлыкны излейме. Экинчи бу заманга сау-саламат жетерге Аллах насып этсин!

ТИКАЛАНЫ Фатима
жазып алгъанды.

-Быйыл Ораза байрам 6 июльгъа тошеди. Республиканы ара шахары Черкесскде ифтар «Эдельвейс» ресторан комплексде боллукъду, - деп билдиргендиле Къарачай-Черкесни правительствосуну пресс-службасында.

Регионну Муслиманларыны дин управленийсы бла правительствосу къолайсызлагъа, кёп сабийли юйюрге аш хуржунла юлеширкидиле. Алада пиринч, бал туз, ун, жау, тюрюл-тюрюл крупала да боллукъдула.

Николай ГРИЩЕНКО.

Дунияны эм ариу межгитлери

Бу сыйлы Ораза айда адамла тёзюмлюрек, чыдамлыракъ болургъа кюрешедиле, къатындагына эс тапдыргъаны, болушукну сууаплыгын да бютюн терекере ангылап, бу жаны бла онг этерге излейдиле. Бек аламатды глобализация, урбанизация басып турган мухтаз дуняда ораза деген жарык айрыкмы болганы.

Жарыкыкыны, жарыкыландырыну мекямларына ёмюрледен бери межгитле санала келдиле. Оразада уа ол дин юйледе къаллай бир жарлыкъа, онгусгъа болушургъа амалла ла къурадалдыла. Бу озгурлу кюнледе эм ариу межгитлени энчиликлерин, тамашалыкларын энта да бир кере эсибизге тошюрейик.

Арт жыллада Россейде ишленген эм ариу межгитледен бири - ол «Чеченни жюреги» дегенди. Аны 2008 жылда Грозный шахарда сюегендиле. Ол кеси да Ахмат хажы Кадыровну атын бююрютеди. Аны минараларыны бийикликлери 63 метрге жетедиле.

Ортадагы тегерек башлылары эм бир бирден кенгирек орнатылган минаралары, гюл

Аль-Харам.

бахчала, фонтанла, кечеги жарыкыкы берген тюрюнюлю чыракъла былайгъа келген адамны эсин бийлеп, ахшы сезимлерин туудурадыла. «Чеченни жюрегинде» бусагъатдагы коммуникацияла да тартылдыла: сёз ючюн, аны кесини энчи теле-радио студиясы барды. Белгилерчады, анда он мингден артык ийнанган адамны сыйындырырча амал къуралганды. Кёпле уа анга жаланда Россейни угъай, битеу да Европаны эм ариу межгити дейдиле.

Бирлешген Арап Эмиратланы ара шахары Абу-Дабиде уа муслиман архитектураны юлгюсю - шейх Зайдны межгити дуня башында эм айттыладан бирине саналады. Анга ОАЭ-ни биринчи президенти шейх Зайд ибн Султан Аль-Нахайяны атын бергендиле. Бу мекям, «Чеченни жюрегича», жыйырма биринчи ёмюрню алдында ишленгенди. Кеси да дуня башында эм уллу межгитледен бириди.

Кертиди, кенглиги, бийиклиги бла бу россейли къарындашын-дан иги да эркинди. Бери къыркъ мингден артык адам сыйынады, минараларыны бийикликлери уа 107 метрге жетедиле. Ичини жасалгъаны бла уа ОАЭ-ни межгити бусагъатда дуняда кесине ушагъанланы иги да озгъанын айтыргъа тийишлиди.

Былай сейир, бай, тамаша жерни кёрген адам кёпге дерки кеси кесине келалмай турургъа да болады. Аны жарашдыругъа, материалланы сайлаугъа Германиядан, Грециядан, Кытайдан, Мароккодан, Индиядан, Тюрдден эм башха кыралладан чынтты профессионалланы кыйынарлы киргенди.

Мекямны сюеге 600 миллион евро къоратылганды. Тышындан аны минг бла жюз чакълы бир уллу багъанала къурашалайдыла, орта намаз этиучо отоунда жюз чакълы бир столбасы барды, бу оту багъалы ташла бла сырылган мермерден жарашдырылганды. Акъ мермерге алтын къошулуп голле сыфатланы къурагъан мо-

ду уллу болмагъан, алай сейирлик жерчик барды, анга жаннет бахча дейдиле. Ол огъарыда сагъынылган бийик жерден файгъамбарны къабырына дерки тартылыпды. Хаж къылганла бу тийерени жокъларгъа излеучюдо-ле. Нек дегенде, таурухха кёре, ол жер башында жаннетни кесекчигиди. Файгъамбарны межгити

«Чеченни жюреги».

архитектураны тарыхында энчи къыйматды.

Алай жангычылыклары бла да ол шёндюгю заманда ишленгенлеге оздурмайды. Аны багъаналарыны тёртгюл мурдорларында темирден чалдиш буруула салыныдыла. Багъанала тизилиуле межгитден жети километр узаклыкыда орналган кондиционерле бла байламдыла. Багъаналадан салкъын ургъаны себепли не исси кюнде да мында къызыу болмайса. Мекямны къабыргалары, тюбу уа тюрюнюлю мермер таш бла жасалдыла.

Дин ахулануы жюреклеринде энчи жерни Аль-Харам межгит алгъаны да айтыргъа тийишлиди. Ол Меккада 638 жылда къуралганды. Муслиманланы эм къыйматлы сыйлыклары Кааба да андады. Ол межгитни

къыркъ беш тоннады. Бу кюйюз межгитте Ирандан бир ненча самолёт бла келтирилгенди. Аны мингле бла иранлы уста тишируула эки жылны ичинде басхандыла. Белгили антикварланы оюмларына кёре, бу къыймат алты миллион доллар чакълы бир турады.

Дуня башында эм бурунгулу межгитте исламны келечилери Мединада (Сауд Аравия) Файгъамбарны межгитин санайдыла. Аны Мухаммад сау заманда сюегендиле. Ол бизни ёмюрге дерки 622 жылда файгъамбар кеси къолу бла мурдорун салганга саналады.

Эм алгъа межгит пальма чапыракъла бла жабылган ачык террасача эди, аны ортасында уа Къуран окурча бийик жери болганды. Бусагъатда аны ортасын-

Мединада файгъамбарны межгити.

ич арбазында дарий къумач тартылган къара кубду. Аны бийиклиги 15 метрди. Хаж къылганда адамла, аны тегерегине айланп, Аллаха табынадыла. Битеу дуняны муслиманлары намаз этгенде, ол орналган жанына буруадыла.

Къуранда айтылганына кёре, къара таш алгъа акъ болганды, ардан-арха ол кесине адамланы гоняларын жыйып къаралганды. Аны тийресинде хаж къылган кезиуде эки бла жарым миллион адам жыйылып онг болганы уа межгитни деменгилигин кёргозтеди.

ЖАНГОРЗАЛАНЫ Нажабат
хазырагъанды.

ЖАНГЫ КИТАП

Журналистикага кыйын салганлагы жоралап

Бу кюнледе «Печатный двор» издательствада «Къабарты-Малкъар журналистиканы энциклопедиясы» деген китап чыккынды. Анда кеп жылланы бу бөлүмде жетишимли иш-легенлени юслеринден кысыха билдириуле бардыла.

КъМР-ни басма къауумунда беш республика даражалы, оңоч муниципал газет, алты журнал чыгъадыла. Юч телевидение канал бла эки радиостанция ишлейди. Алада жюзле бла билимми, фахмулу журналистле жамаут-саясат, къолай, хунер жаны бла да бизде болумну юсюнден халпарлайдыла. Китап алагы аталады. Бу проектни автору Борис Мазихов ал сезонде бизни журналист корпусу-буз Шимал Кавказда бек кючлюолен бирине саналганын, профессионал жаны бла бийикде болганын айтады, иги кесек белгили адамны да юлгюге келтиредди. Аланы арасында Къулбайланы Алийни, Атталаны Жамалны, Мухамед Хафицани, Тёппеланы Азретни, Бёзюланы Ахматны, Мухамед Кардановну эм башхаланы атларын ыразылык бла сагынады. Аны бла бирге бизни журналистикабызны юсюнден аз айтылганына, жазылганына жарсыйды автор. Бюгонгю тёлю аланы алларында ишленгени, басманы уллу дунясына биринчиле болуп жол ачханланы атларын, этген ишлерин да билирге керек болганы сёзсюзю.

Ма ол жумушну толтура, бу китапда Къабарты-Малкъарда тюрю-тюрю жыллада урунган, энчи ыз кыйгъан юч жюз бла онбеш адамны биографияларын береди. Аланы асламысы СССР-ни, РСФСР-ни, КъМР-ни, КъЧР-ни бийик къырал саугыларын алгандыла.

Уллу Ата журт урушха кетип, андан

къайтмагъан жыйырма жети журналистни, мамыр кюнледе кеслерини профессионал борчларын толтура жоюлгъан къалам къарындашларыбызны, прессаны не тюрюсюне да биринчи болуп таматалык этгенлени тукъумлары да бардыла аны бетлеринде. Автор, табылганына кере,

жазган адамларыны суратларын да салганды бери. Ол бу китапны чыгъарып ючюн, Журналистлени союзуну, республика, муниципал газетлени, журналланы, телевиденияны, радиону архивлери бла ишленгенди, ветеранла бла тюбешгенди. Изданияны къурауда анга КъМР-ни Инсан обществену институтлары бла байламлыкъла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла управлениасыны къуллукчулары болушхандыла. Автор, анга онг бергенлеге ыразылыктын билдире, окъуучуладан кемчиликлени юслеринден айтырларын, унутулгъан адам бар эсе, энди чыгъарык китапха къошарча, аланы атларын эсге салырларын тилейди.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Ыйыккыла гороскоп

25 июньдан
2 июльга дер

КЪОЧХАР. Ишигизде жангы онгланы хайырланып башласагы, суйгенигизден эсе кёбюрек файда тюшюраллыксыз. Хар затны жаланда иги угъай, ариу этерге да кюрешигиз.

ТАНА. Юйренген жумушларыгызга алгъадан эсе кёбюрек къары салгыра тюшерикди. Аны ючюн а заман ёлчемлени салмагыз.

ЭГИЗЛЕ. Къуралган болумланы терк англай билгенигиз, сёлешген одамларыгызга ала эшитирге суйгенин айталганыгыз кенгешигизни тап къуралууна себеплик этерикдиле.

АЙЫРЫЧАБАКЪ. Жангы ишлени башларга аман кезиу туюлюдо. Къарыулу – кючлю адамладан болушлук керек болган борчланы башыгызга алмасагыз игиди.

АСЛАН. Жашауугузу юйренген жорукларын тюрлендирге суйсегиз, аны ахыры къалай бошалыгы белгисизди. Къалай-алай болса да, алда уа жаланда ахшы ишле сакълайдыла.

КЪЫЗ. Бу ыйкыда сизден уллу къарыу излемирикди, бир жолга бир ненча жумушну тамаларга тюшерикди.

БАЗМАН. Ахшы адамла бла ушакълашыу кыйын эм жууапыл ишлени алышдырып къоярга да болур.

АКЪЫРАП. Асыры ашыккыныгыз жолугузда чурумла чыгъарырга боллукду. Бираз сабырлык керекди, алга сагыш этип, арта тамалагыз кёлленген ишигизни.

МАРАУЧУ. Сиз юйренген мардалага сыйинмагъанланы кёз къарамларына артык уллу эс буруп туруу тюз туюлюдо. Башхаланы кемчиликлерине кжау суюлгенигизни унутсагыз игиди.

ТЕКЕМЮЮЗ. Кесигиз суйген мурагыгызга жетиуде чыккыган чурумла ол умутларыгызын жашауга кийириге андан да бек кёллендирликдиле.

СУУКЪУЙ. Эркилик чеклеригизден тышына чыгъарга кюрешмегиз, тамаларык жумушугузу алгъадан окуана ойлагыз. Ол заманда жетишим да кесин кеп сакълатмаз.

ЧАБАКЪЛА. Бир къауум алдам бла бирлешип ишлерге кёлленген эсегиз, бирсилени сизден башха тюрю оюмлары болганларына да эс бурурга кюрешигиз.

Кёрмюч

Ата-бабаларыбыздан къалгъан къол усталык сакъланырча

Бу кюнледе Нальчикте Миллет музейде «Къабарты-Малкъарны къол усталары» деген ат бла кёрмюч къуралганды. Ол 10 июльга дер бардырылыкды. Авторланы санында уа Текуланы Дина, Курданланы Рашид, Уяналаны Ирина, Къарчаланы Мухадин, Андрей Евдокимов, Геграланы Асият, Хурталаны Къанамат, Газаланы Разият, Олег Дзасежев эм бирсиле.

Сейр ишле аз туюл эдиле, аны

себепли ала музейни эки залын толтургандыла. Биринчисинде къумачдан, минчакъладан, темирден этилген эм живопись суратла тагылгандыла. Экинчисинде уа белгили темирчилени къамалары, бичакълары, миллет кийимле, энчи стиль бла агъачдан жонулгъан сагъатла, тюрю-тюрю оюулары бла кийизле, дауурбасла, къыл къобула, дагыда кеп башхала кёзю кюуандыргандыла. Аланы санында метрден артык бийиклиги бла бир этажы – ташдан, экинчиси уа агъачдан ишленген тамаша юй эслемей къалмаганды. Аны гюлле какъгъан арбазында адамчыкълары да, суу баргъан тирмени да бар эди.

Геграланы Асият къол усталык бла эрттеден бери кюрешеди. Аны ишлерини тамашалыкълары къараучуну не заманда да сейирин къозгъамай кюймайды. Асиятча къызларыбыз миллетибизни маданият энчилигин, байлыгын сакъларча себеплик этгенлерин айтыргы тийишлиди. Ала хазырлагъан чыгъармалада халкыны жашауу, солуу, чемерлиги, хунерлиги туурадыла.

Кёрмючге Геграланы къызлары агъачдан ишленген, оюулары темирден, ичи да жибек къатапа бла сыйылгъан кюбюрюн келтиргенди. Ол, андан сора да, сурат ишлеуде усталыгын сынаиды, бел баула, билезикле да хазырлайды. Асият айтханнга кёре, бусагъатда уа инжиле бла жасалгъан кийиз биче турады. Жууук заманда аны «Алтын къол» фестивалда кёргюзтор мурагы барды.

Усталаны культура министрни орунбасары Къарчаланы Аминат

алгышлаганды. Ала чыгъармалары бла битеу келген къонакъланы ыразы этгенлерин чертип, авторланы грамотала бла саугылаганды. Халкъ чыгъармачылык араны таматасы Аслан Урусов а Фатима Мазлоева бла Огъары Малкъарда жашагъан Црайланы Къанитат «Россейни халкъ устасы» деген атха тийишли болгъанларын айтханды. Къанитат келалый къалгъанлыкыгъа, удостоверениясын юйюне элтип саугыларыгын билдиргенди.

Чеченде жашагъан РФ-ни халкъ устасы Нурлан Усманов да бизни республикага кёрмючдеги ишлеге къарарга келгенди. Мында чыгъармачылык бла кюрешгенлени кёбюсү бла маданият программалага къатышып, бир бирлерин иги таныгъанларын да чертгенди ол. Республиканы башчыларына былай ишлеге уллу эс бургъанлары ючюн ыразылыктын да билдиргенди.

ТЕМУККУЛАНЫ Аминат. Суратла авторнудула.

Топалайчык

Роксана Кожавеага 3 жыл бла 10 ай болады. Ол Нальчик шахарда жашайды.

Карате

Дунияны чемпионатына алланыпдыла

Тимашевск шахарда каратеден ЮФО-ну чемпионатына кыралны аслам регионлардан эм кочлю спортчула кыатышхандыла. Хорлаганла Россейни кубогуна кышулурга эркинликни кыорулаганлары себелли уа турнирге сейир да уллу болганды.

Бизни республикадан ал-

дунияны чемпионатына кыатышырык жыйымдык командасына кирликдиле.

Тимашевскде, андан сора да, сабийлени араларында шахарны биринчилиги да кыралганды. Анда региондан Будайланы Инал, Кирилл Арсенин, Матвей Глишинский (Нальчик), Керим Алихаджиев

тын майдалланы Элбрус району олимпиада резервли сабий-жаш тёлло спорт школундан кыарындаша Тебуланы Мырза-Бек бла Тау-Бек алгандыла. Ала кеслерини ауурлук категорияларында ючюшер сермеш бардыргандыла эм барысында да кытхандыла.

КьМР-ден дагыда ючулен - Альберт Шоматов, Азамат Мешев бла Рустам Нахушев – энди эришириклиде. Артада кубокда хорлаганла уа кыралны

бла Адль Татроков (Тырыаууз) хорлагандыла.

Ючюнчо жерге Ислам Кебешев, Инал Мафедзов, Имам Абдураев, Анна Шогенова (Нальчик), Борчаланы Амина (Тырыаууз) чыкгандыла. Аланы тренерле Аслан Губашиев, Рустам Кампаров, Руслан Нахушев, Евгений Могилевец юйретдиле.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: Тау-Бек бла Мырза-Бек тренерлери Евгений Могилевец бла.

ХИТ-ПАРАД

Биринчилик - Гергьокьаланы Халиматда бла Мызыланы Аубекирде

«Советская молодёжь» газетни башламчылыгы бла бизни республикада чыгармачылык жолларын энди башлаган жырчылары музыка хит-парадлары бир кыауум жылдан бери кыралганды. Анга кыатышханлары хунерлерин жалаңда изданианы бетлеринде угъай, аны

Интернет сайтында да сюезде. Бу кюнде Кырал концерт залда

«Хит-парад Top-SM KBR» деген концертте аны ючюнчо сезону (2015-2016 ж.ж.) кезиунде алчылары саугалагандыла.

Сахнага эм алага аслам конкурсну лауреаты «Глория-Данс» телсеу кыауум чыкганды. Жаш артистле музыканы сезгенлерин, ала кьргюзтген хунерни кесини тили болганын ачыклагандыла. Жашчыкылары бла кызычыкылары хореография усталыкылары аладан кепле юлгю алырча эди.

Алгадан окуна чертсек, концертте айтылган жырла барысы да лирикалыла эдиле. Жаш адамла назик, таза сезимни юсюнде билдирге суйгендиле кыаручуга. Хит-парадны уа Лилу (Лилия Шаулухова-Шибзухова) кесини жангы жыры бла башлаганды. Залдагылаа фахмуларын Россейни халкылары артидаллары лауреатлары Черим Озроков бла Артур Дышеков, Азамат Евазов, Аниса Муртаева, Диана Насып, Зарина Пафифова да кьргюзгендиле.

Андан сора да, байрамда дуэтле бла сахнага чыкганла болгандыла. Гергьокьаланы Халимат бла Мызыланы Аубекир кеслерини ауазлары бла анга кыуат салгандыла. Ала айтып, «Къайт» деген жырыни бюгонлюкде кепле жаратадыла. Ислам бла Карина Кишле «Ол сиймекликди» деген чыгармаларын эшитдиргендиле. Арти бла Маринаны дуэтлери да, башха-башха тембрилени бириктирип, хунерлерин алай ачыклагандыла.

Ингирде «Мисс» чыгармачылык мастерскойдан ариу, субай кызыла омак жыйрыкылары, костюмлары коллекциясын да кьргюзтгендиле. Зарина Пафифованы арт-студиясында Кинону жылына аталып алынган фильм кыаручуу сансыз кыоймаганды. Аны терен философиясы, оюму сагышландырады. Кертиди, адам улу биреуге уру кыаза туруп, анга арта кеси тошюп кыалырын билмейди.

Бу жол концертни кыаруга болушкан спонсорланы саугалары кеп эдиле. Ол призлени залда олтурганла кытхандыла. Сёз ючюн, «Лунтик» сабий ара – ючмингомлук сертификат, Фатима Бербекованы дизайн студиясы – беш омакь открытка, «Альбион» лингвистика ара-инглиз тилге юйренирге 30 процент скидкасы бла эки сертификат, дагыда бирсиле хычууун тиерча саугаларын юлешгендиле.

Жыйылганы алларында селеше, «Советская молодёжьну» баш редактору Мухамед Карданов хит-парадны бардыруу мураты – жыр, музыка бла энди кюрешип башлаганла жол ачуу, аланы халк жалаңда республикада угъай, тышында да танырча, кьриорча майданлары жарашдыруу болганын айтханды. Жаш адамларыбыз кеслерини хунерлерин кьргюзтор жер таппай, ол амалланы Интернетде излегенлерин белгилениди. Аны бла байламлы издани

сайт кыураганын да билдиргенди. Мындан арысында жалаңда жырчылары угъай, клипмейкерлени, мактамны, сёзлени жазгандыла да хит-парада кыошарга тийишлисин чертгенди.

Алай бла ючюнчо сезонда Лилу, Диана Насып, Холамханлы Къайсын, Изольда бла Алим Балкаровла, Аниса Муртаева, Азамат Евазов, Зарина Пафифова, Созарини бла Кямранни дуэтлери айырмалы болгандыла. Ала энчи призле бла саугалангандыла. Къайсын айтхан «Жуукь барым кыатынга» деген жыр хит-парада биринчиликни ыйкыны ичинде тутханлай турганды.

Ючюнчо жерге Артур Дышеков «Нафыз» деген жыры бла чыкганды. Экинчиле Аслан Шогенцов бла Нальчикни 14-чю номерли гимназиясыны кыаууму болгандыла. Биринчи орун а Ислам бла Карина Кишлени дуэтлери берилгенди.

Ючюнчо сезону баш саугасына – Гран-приге – Гергьокьаланы Халиматны бла Мызыланы Аубекирни дуэтлери тийишли болганды. «Къайт» деген жыр хит-парада биринчиликни алганлай 27 ыйыкны турганды. Ахырында концертте кыатышханла, саугаланганла да, суратха тошюп, байрам жарык халда жабылганды.

МОКЪАЛАНЫ Зухура. СУРАТНЫ ХОЛАЛАНЫ Марзипа алганды.

Учредитель: Кыабарты-Малкыар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

**Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал**

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редакторну орунбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь)
МОКЪАЛАНЫ Зухура (культура бёлюмю таматасы)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика бёлюмю таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламды информацияны эркинликлерин кыорулау жаны бла Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмага КьМР-ни Басма эмда асламды коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службысы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 33

Номерге графикте кьре 19.00 сагыатда кыол салынады. 20.00 сагыатда кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:

Убашланы Мурат - дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбасары;
Зезаланы Лида - (1, 2, 3, 8-чи бетле), Бийчекчуланы Жаннета - (4, 5, 6, 7-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2050 экз. Заказ № 906
Багыасы 10 сомду

РЕДАКЦИНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5
электронный почтасы: elbor_50@mail.ru